

rzy BOBCATSSS 2011, czyli studenci z Amsterdamu (Hogeschool van Amsterdam, University of Applied Sciences), Stuttgartu (Stuttgart Media University) i Groningen (Hanze University Groningen), którzy zaprosili wszystkich uczestników na kolejne, jubileuszowe spotkanie BOBCATSSS, które odbędzie się w 2012 r. w Amsterdamie pod hasłem "Information

in E-emotion" (pol. „Informacja w ruchu”).

Irmina Obermüller

studentka II roku uzupełniających studiów magisterskich z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

W dniach 4–5 kwietnia 2011 r. w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się konferencja naukowa pod hasłem „Nauka o informacji (informacja naukowa) w okresie zmian”. Było to już piąte spotkanie środowiska bibliologicznego zorganizowane pod auspicjami warszawskiego ośrodka naukowego. Celem tegorocznej konferencji stało się ukazanie zmian, jakie zachodzą w informatologii, w polu badawczym tej dyscypliny, a także w praktycznym jej zastosowaniu.

Konferencję rozpoczęło powitanie uczestników przez prof. dr hab. Barbarę Sosińską-Kalotę, która była także moderatorem sesji plenarnej. W czasie jej trwania swoje referaty zaprezentowali: David Nicolas (University College London), Bruno Jacobfeuerborn (Deutsche Telecom), prof. dr hab. Mieczysław Muraszkiwicz (Uniwersytet Warszawski) oraz prof. dr hab. n. med. Waldemar Koszewski (Warszawski Uniwersytet Medyczny). Szczególne zainteresowanie wzbudziło pierwsze wystąpienie, w którym prelegent wykazał, że wirtu-

5. Konferencja Naukowa Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego „Nauka o informacji (informacja naukowa) w okresie zmian” (Warszawa, 4–5 kwietnia 2011 r.)

alna rewolucja ogarnęła każdy aspekt naszego życia. Sposoby pozyskiwania wiedzy i informacji zmieniły się diametralnie w przeciągu ostatnich kilku lat. Wiele czynności, takich jak czytanie czy wyszukiwanie informacji, przeniosło się z bibliotek do Internetu. Ponieważ zachowanie użytkownika sieci różni się jednak od zachowania osoby korzystającej z tradycyjnych źródeł informacji, badaniu zachowań użytkowników należy poświęcić szczególnie dużo uwagi. Pozostałe referaty w tej sesji dotyczyły interdyscyplinarności informatologii: Bruno Jacobfeuerborn wykazał, że nauka o informacji wspomaga przedsiębiorców w ich codziennej pracy, prof. Muraszkiwicz uwydatnił związki in-

formatologii z kognitywistyką, a prof. Koszewski podkreślił zmieniającą się rolę i znaczenie informacji w społeczeństwie otwartym.

Drugą sesję plenarną poświęcono omówieniu problemów bieżących, jakie napotyka nauka o informacji. Prof. Wanda Pindłowa (Uniwersytet Jagielloński) dokonała porównania obszarów zainteresowań informatologii w ujęciu historycznym. Prelegentka zwróciła uwagę na powstawanie interesujących kierunków badań – bibliometrii oraz infrometrii, kwestie związane z kształtowaniem się nowej terminologii dyscypliny oraz otwieranie się informatologii na współpracę z innymi dziedzinami nauki. Prof. Mirosław Górny (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) swoje wystąpienie poświęcił z kolei problemom badawczym w nauce o informacji. Skupił się głównie na niedocenianiu metodologii i problemach związanych z oceną wyników wyszukiwania. Kolejny referat był dedykowany współzależności zagadnień bibliologii i informatologii. Jego autorka – dr Małgorzata Góralaska (Uniwersytet Wrocławski) – udowodniła, że prekursorzy nauki o informacji korzystali niejednokrotnie z kultury druku. Czerpali z treści, materiałów oraz wybranych struktur organizacyjnych. Zamysłem prelegentki było zwrócenie uwagi na fakt, że spojrzenie na problemy komunikacyjne oraz sposoby ich rozwiązywania przez pryzmat dziedzictwa słowa drukowanego stawia je w innej perspektywie. Ciekawym wystąpieniem była prelekcja dr hab. Marii Próchnickiej (Uniwer-

sytet Jagielloński), mówiąca o projekcie ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Plany wprowadzenia Krajowych Ram Kwalifikacji wymagają od instytucji kształcących opracowania nowych programów studiów i ich realizacji. Referentka skupiła się na absolwentach informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, a dokładniej na stworzeniu wzorca standardów efektów kształcenia. Przeprowadzone przez dr Próchnicką badania mają pomóc w przygotowaniu programów nauczania i wykształceniu pewnej swobody ich tworzenia oraz utrzymaniu wysokiej jakości kształcenia. Sesję zakończyły wystąpienia dr hab. Diany Pietruch-Reizes (Uniwersytet Jagielloński) oraz dr. Arkadiusza Pulikowskiego (Uniwersytet Śląski). Pierwsze dotyczyło źródeł informacji naukowej oraz prowadzenia badań w ujęciu interdyscyplinarnym, a drugie – stanu badań nad nauką o informacji za granicą w kontekście analizy danych Wydawnictwa „Emerald”.

Pozostałe prelekcje pierwszego dnia konferencji odbywały się w dwóch równoległych sesjach. Odreśbnie były dyskutowane zagadnienia związane z zawodami informacyjnymi i kontekstem ich transformacji oraz kwestie dotyczące bibliotek cyfrowych. Ponieważ autorka tego sprawozdania uczestniczyła w obydwu sesjach na zmianę, poniżej zaprezentowano jedynie tematykę wybranych referatów.

W sesji poświęconej problemom bibliotek cyfrowych interesujący referat na temat prognoz działalności bibliotek naukowych i usług informacyj-

nych przedstawił dr Marek Nahotko (Uniwersytet Jagielloński). Prelegent mówił o przeobrażeniach, jakie zachodzą obecnie w sposobach prowadzenia działalności naukowej, w szczególności o korzystaniu z serwisów społecznościowych tworzonych w koncepcji Web 2.0. Autor zwrócił uwagę na zmieniające się potrzeby informacyjne użytkowników informacji, na które wpływ ma zarówno rozwój technologii urządzeń mobilnych, jak i możliwość zdalnej pracy. Referent przedstawił trzy wizje możliwego rozwoju działalności bibliotek naukowych. Jedną z nich roztaczała obraz kontynuowania dotychczasowego tempa i kierunku rozwoju. Druga mówiła o zmianach w części usług, natomiast trzecia przewidywała całkowite zmiany w działalności tych instytucji oraz ich reorganizację. Inny referat w tej sesji był dedykowany kryteriom wyszukiwawczym w bibliotekach cyfrowych. Ryszard Nowakowski (Zakład Narodowy im. Ossolińskich) postulował w nim opracowanie jednolitych zasad opisu dokumentów zarówno dla bibliotek tradycyjnych, jak i cyfrowych.

W sesji „Zawody informacyjne i kontekst ich transformacji” na uwagę zasługiwał referat Lilianny Nalewajskiej (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie), która poruszyła temat przyszłości usług informacyjnych w Polsce. Autorka uwydatniła brak współpracy między bibliotekami naukowymi i publicznymi oraz podkreśliła potrzebę jej podjęcia. Wykazała także, że w kształtowaniu się usług informacyjnych można obecnie zauważyć tendencję do in-

teraktywności i multimedialności. Te kierunki rozwoju powodują znaczącą różnorodność źródeł informacji udostępnianych w sieci WWW oraz wymuszają konieczność kształcenia umiejętności informacyjnych u wszystkich użytkowników informacji, a zwłaszcza u ich najmłodszych przedstawicieli. Następny prelegent, dr hab. Adam Pawłowski (Uniwersytet Wrocławski), przedstawił z kolei współczesny rynek przetwarzania i analizy informacji. Autor omówił od strony praktycznej sporządzanie raportów na zamówienie instytucji. Sesję, a także obrady pierwszego dnia zakończył referat Moniki Halasz-Cysarz poruszający kwestię etyki informacji. Referentka podjęła w nim próbę zdefiniowania terminu *etyka informacji* w odniesieniu do polskich realiów.

Drugi dzień obrad obfitował w wykłady odbywające się także w równoległych sesjach. W ramach sesji dedykowanej teorii i metodologii nauki o informacji i jej subdyscyplin swoje wystąpienia zaprezentowali: dr Remigiusz Sapa (Uniwersytet Jagielloński) – mówiący o holizmie w nauce o informacji, dr Sabina Cisek (UJ) – przybliżająca zasady metodologii jakościowej we współczesnej informatologii, prof. dr hab. Barbara Sosińska-Kalata (Uniwersytet Warszawski) – przedstawiająca rozwój badań nad systemami organizacji wiedzy, oraz dr hab. Wiesław Babik (Uniwersytet Jagielloński) – postulujący potrzebę wypracowania nowej definicji *języka informacyjno-wyszukiwawczego* oraz uznania języka naturalnego w procesach wyszukiwawczych.

Referaty w tej sesji wygłosiły także dr hab. Katarzyna Materska (Uniwersytet Warszawski) oraz dr Marzena Świgoń (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski). Pierwsza prelegentka mówiła o kontekstach zarządzania wiedzą na przestrzeni lat 1990–2010, druga – analizowała literaturę poświęconą nowej dyscyplinie naukowej, jaką jest zarządzanie wiedzą i kapitałem intelektualnym. W obydwu wystąpieniach wskazano na związki zarządzania wiedzą z informatologią oraz potrzebę współpracy specjalistów różnych dziedzin w kształceniu menadżerów informacji.

Kolejna sesja była poświęcona metodom i narzędziom organizacji dostępu do informacji. W tej części obrad swoją prelekcję wygłosił m.in. mgr Paweł Marzec (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego), który omówił wyniki badań użyteczności serwisu Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Badania zostały przeprowadzone techniką wędrowki poznawczej, sugerowaną przez prelegenta jako właściwą do podnoszenia jakości serwisów bibliotek. Inny ciekawy referat zaprezentował dr Mariusz Luterek (Uniwersytet Warszawski). Przedstawił on wyniki analizy systemów informacji publicznej w kontekście wdrażania systemów identyfikacji wizualnej. Wystąpienie zweryfikowało tezę, że wraz z rozwojem stron rządowych ujednolica się ich warstwę wizualną. Zainteresowaniem cieszyła się także prelekcja dr. Stanisława Skórki (Biblioteka Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej) na temat analizy przestrzeni słuchowej, z którą spo-

tykamy się na co dzień w interfejsach głosowych telefonicznych biur obsługi klienta. Dwa kolejne referaty dotyczyły problemu szeroko pojętej wizualizacji informacji. Dr Jacek Tomaszczyk (Uniwersytet Śląski) przedstawił mapę pojęć, czyli system reprezentacji wiedzy, będący formą sieci semantycznej, a dr Veslava Osińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika) podkreśliła rolę mechanizmów wizualizacyjnych informacji.

Ostatnia sesja tematyczna dotyczyła nowych mediów w informacji naukowej. Magdalena Wójcik (Uniwersytet Jagielloński) oraz Marta Tyszkowska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika) omówiły zastosowanie nowych mediów oraz narzędzi Web 2.0 w pracy bibliotek. Pierwsza z autorek przedstawiła wyniki badań stron internetowych bibliotek publicznych w Krakowie. Witryny te przeglądano pod kątem poszukiwania elementów Web 2.0 oraz powiązań z mediami społecznościowymi, a następnie poddano je analizie jakościowej. Wyniki wykazały małe zainteresowanie stronami instytucji oraz niewielki zasięg ich oddziaływania. Podobne badania przeprowadziła także Marta Tyszkowska. W tym przypadku ich obiektem były jednak witryny bibliotek uniwersyteckich. Szkolnictwo wyższe to obszar dynamicznego życia społecznego, w którym młodzi ludzie są obeznani z najnowszymi technologiami i korzystają z narzędzi komunikacyjnych. Podczas analizy 17 stron prelegentka poszukiwała takich elementów Web 2.0, jak: e-learning (12 bibliotek), formularze kontaktowe (10 bibliotek), sugerowa-

nie zakupu (10 bibliotek), mapy Google (8 bibliotek), Gadu-Gadu (8 bibliotek), RSS (6 bibliotek), profil na Facebooku (6 bibliotek), FAQ oraz blogi (brak). Badania dowiodły braku na stronach internetowych bibliotek komentarzy użytkowników czy recenzji przeczytanych pozycji. Wykazały również ograniczone możliwości tworzenia treści za pomocą mechanizmów wiki. W kolejnym referacie, tematycznie powiązany z ideą Web 2.0, zaprezentowano „Bibliodziennik” – blog Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Magdalena Janas oraz Katarzyna Mól omówiły cele, jakie przyświecały założeniu bloga, jego strukturę oraz możliwości komunikacji z użytkownikiem. Ostatnim wartym odnotowania wystąpieniem była prelekcja Marii Lamberti oraz Moniki Theus z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Referentki zaprezentowały historię Facebooka oraz omówiły jego funkcjonalność. Na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród pracowników bibliotek, muzeów i archiwów dowiodły, że profilami instytucji na tym portalu

społecznościowym opiekują się najczęściej osoby w wieku 26–30 lat. Są one zakładane z inicjatywy pracowników, choć zdarza się, że powstają także na polecenie służbowe. Funkcjonowanie na Facebooku to dla wielu placówek przede wszystkim promocja własnej działalności oraz możliwość publikacji zdjęć, filmów i odsyłaczy dokumentujących bieżące wydarzenia.

Podsumowując dwudniowe spotkanie, warto podkreślić, że ciekawe prelekcje, interesujące dyskusje kulturalowe oraz znamienici goście sprawili, że konferencja zakończyła się dużym sukcesem. Wielość i różnorodność referatów oraz możliwość dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniami z zaproszonymi ekspertami należy zaliczyć do największych atutów spotkania. Materiały konferencyjne, po opublikowaniu, będą z całą pewnością ciekawą lekturą zarówno dla bibliologów, informatologów, bibliotekarzy praktyków, jak i przyszłych adeptów tych zawodów.

Kamila Perlik

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu